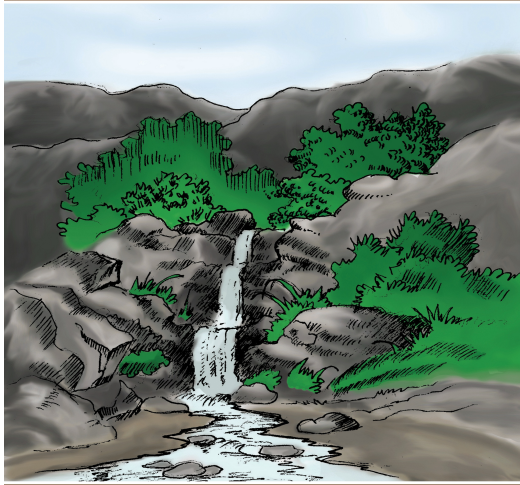

Kumtluang

BU NGANA

Pawl-V Mizo

ZIRLAI 9

RALDAWNA LEH TUMCHHINGI

Hmanlai hian khaw pakhtah hian tlangvâl hmêl tha tak Râldâwna hi a awm a. Vawî khat chu a nu nêh huan an thlo va, vani-an rah hmin sen têk hi a lo awm a. Râldâwna chuan mawî a ti êm êm a, “Ka nu, he vani-an rah anga mawî nula hmêl tha hi an awm ang em?” a ti a. A nu chuan, “Awm e, khu lai khuaah khuan Tumchhingi a awm,” a ti a. Râldâwna chuan, “Zawng turin ka kal dawn e,” a ti a. A nu chuan, “Zawng ta che,” a ti a, a kal ta a.

In tha tak pakhat hi a zuk hmu a; mahse, Tumchhingi te in a lo nih loh avangin a kalsan leh ta a. In dang a hmuh apiang chu a en zêl a; nimahsela, Tumchhingi-te in chu a la ni lo fo va.

A tawp a tawpah chuan Tumchhingi-te in chu a thleng ta a. Tumchhingi chuan puan a lo tah dap dap a, darkhuang a thutphah a, silai a lo tlawhchhan a. “Eng nge i duh le?” a lo ti a. Râldâwna chuan a nu nena vani-an rah sen tâk ang maia nula hmêl tha leh duhawm, Tumchhingi zawng a nih thu a hrih a. Tumchhingi chuan, “Kei mi duh i nih chuan ka nu leh ka pa hrih ta che,” a ti a. Râldâwna chuan a nu leh pa hnenah chuan Tumchhingi chu nupui atân a dil ta a, an lo remti a.

Tumchhingi leh Râldâwna chu an innei ta a. Tumchhingi chuan a bungrua zawng zawng a keng a, Râldâwna-te khaw lam pan chuan an kal ta a. Thui tak an kal hnu chuan Tumchhingi chuan, “Râldâwn, ka bungrua zawng zawng ka keng kim emaw ka ti a, ka dâr samkhuih ka theihnghilh alawm le,” a ti a. Râldâwna chuan, “A nih leh hmâwng lera khian ka dah ang chia, ka va kir leh ang e,” a ti a. Tumchhingi chu hmâwng lera chuan a dah a, a kir leh ta vang vang a.

Rei lo têah chuan Tumchhingi awmna hmâwng bulah chuan Phûngpuinu hian fangrâ a rawn chil soh soh va. Thing lera Tumchhingi thlâ chu leiah a hmu a, ama thlâ emaw a ti a, mawî a ti êm êm mai a:

“Ka takin eng châwi lovin,

Ka thlân ngûn bun chhing chheng,

Thi awrh chhing chheng” a ti a, a su leh soh soh thîn a.

Tumchhingi chuan thing lera atang chuan a en reng a. Nakinah chuan, “Phungpuinu, keima thlâ a nih kha,” a zu ti a. Phûngpuinu a han hmuh

chuan, “Tumchhing, engtin

nge i lâwn theih?” a ti a.

Tumchhingi chuan, “A

zangthalin ka lâwn mai,”

a ti a. A zangthal chuan a han

lâwn dâwn chiam thìn a, a

lâwn thei si lo va, a tla thùm leh

dum thìn a.

“Engtin nge maw i lâwn

theih tak tak le, min han hrilh teh,”

a ti a. Ani chuan, “A saisirin ka

lâwn mai,” a ti leh a. Phûng-

puinu chuan a saisira lâwn

chu a tum leh a; nimahsela,

a thei chuang lo va. A lâwn dan a zâwt leh a, Tumchhingi chuan a hrilh ta tak tak a, Phûngpuinu chu a lâwn thei ta a.

Tumchhingi hnenah chuan, “I puan kha ka lo sin hawh ang e,” a ti a, a sin hawhtir a. A kawr te, a bânun te, a thi te, a incheina zawng zawng chuan Phûngpuinu chu a inchei a. Tumchhingi chu a dawlh ta daih mai a.

Nakinah chuan Râldâwna chu a lo haw ta a. Hmâwnng lêra a nupui awm chu a han en a. Tumchhingi kha ang lo a ti êm êm a. “Tumchhing, i kutte chu a va zum ta sêl sùl ve?” a ti a. Phûngpuinu chuan, “Sâwtah sâwn Râldâwna a lo hawng dawn ka ti a, ka kawh nân che a zum zo ta a nih hi,” a ti a. “Tumchhing, i mitte chu a va tung ta ve?” a ti leh a. “Sâwtah sâwn Râldâwna a lo kal dawn ka ti a, ka thlir nan che a tung zo ta vek a nih hi,” a ti leh a. Râldâwna chuan Phûngpuinu chu a chhawm hâwnng ta a.

Mite chuan, “Râldâwnan nula hmêl tha tak Tumchhingi a rawn hawn dawn e,” an ti a, an lo hmuak huai huai mai a. Kalkawng te an lo phiat fai a, an puan te an lo phah hlawn a. Phûngpuinu an hmuh veleh chuan, “E khai, Phûngpuinu kal nân chuan ka puan ka phal lo,” an ti a, an la leh ta vek a. Râldâwna chuan zak takin Phûngpuinu chu a hruai lût ta a.

Phûngpuinu chu daiah a va kal a, a luak ɣeuh va, Tumchhingi kha a law chhuak tel ta a. Tumchhingi chu theihaiah a lo ɣo va, a rah duh êm êm mai a, miten a rah tla chu an chhar sup sup thìn a. Nimahsela, Râldâwnan a va zawn ve chuan a rah chhe ber pakhat chauh hi a va hmu a, inah a hawn a, “Ei tlâk pawh a nih niau loh hi,” a ti a, ditipah a zep ta mai a.

Ni tin hian Râldâwna leh Phûngpuinu chu an feh thìn a. An feh hlan apiang hian ditipa theihai chu a zuang thla a, an chaw te a lo chhumsak diam a, rawng a bâwl zawh veleh chuan theihaiah a chang leh a, ditipah a inzep leh diam thìn a. Râldâwna chuan a thenawm zawng zawnge a zâwt a, tu man a titu an hre si lo va. A tawpah chuan Phûngpuinu feh hlânin a châng ru ta a.

Tlai lam a lo nih chuan Tumchhingi chu a dan pangngaiin a zuang thla leh chhak a. Chu veleh Râldâwna chuan a pawm ta châwih a, a lawm êm êm mai a. Tumchhingi chuan, “Min thlah rawh, theihaiah ka chang leh ang e,” a ti

a. Mahse, Râldâwna chuan a thlah phal lo va.

Phungpuinu feh chu a lo hâwn a, “Râldâwn, kawng mi va hawn rawh,” a ti a. Ani chuan a hawn duh lo va. Phungpuinu chuan kawngkhar chu a bawh thla a, thinur takin a lût a. Tumchhingi a hmuh phei chuan a thinur lehzuah sauh va.

Râldâwna chuan Tumchhingi leh Phungpuinu chu a insualtir dawn ta a. Tumchhingi chu chem hriam tak a pe a. Phungpuinu erawh chu khawmhma chem bil tak a pe thung a. Phungpuinu chuan a han sât hmasa a, Tumchhingi chu pem pawh a pem eih lo va. Tumchhingi chuan a chem hriam tak chuan a han sât ve a, Phungpuinu chu a sât hlum ta der mai a. Tichuan, Tumchhingi leh Râldâwna chu hlim takin an awm dôn ta a ni.

Thu pawimawhte

vani-an sairawkherh thutphah bungrua

theihnghilh fangrâ zangthal saisir

dawlh chhawm ditip thenawm

thung insualtir khawmhma

TIH TURTE

1. Tumchhingi kha eng anga hmel tha nge? Tuin nge zawng?

2. He thawnthu a tang hian double adverb-te zawng chhuak rawh:

Entir nan: êm êm

3. Phungpuinu hla sak kha mawi takin zia la, vawng nghal ang che.

4. Kualkhung chhûnga tawngkam dik zawk hi thlang chhuak rawh.

(a) a thim (a êng/a var)

(aw) a kawi (a ngil/a kawi)

(b) a kul (a tai/a mar)

(ch) a thlum (a al/a khâ)

(d) a dik (a dik lo/a daw)

(e) a tar (a zûr/a naupang)

5. Heng thute hi in zirlai bua thu angin ziaak zawm rawh.

(a) A tawp a tawpah chuan _____

(aw) Min thlah rawh _____

(b) A kawr te, _____

(ch) Phûngpuinu chuan kawngkhâr _____

(d) Tumchhingi ngei a neih _____

6. Heng thute hi a awmzia ziaak rawh u.

(a) ditip _____

(aw) dâr samkhuih _____

(b) fangrâ _____

(ch) chhawm _____

(d) bawh thla _____

(e) khawmhma chem _____

7. Heng thu modified form hmang hian thu phuah rawh.

(a) hmuak - hmuah _____

(aw) sât - sah _____

(b) remti - remtih _____

(ch) zep - zeh _____

(d) hmu - hmuh _____

8. A hnuaia thu hi tidik rawh.

(a) Râldâwna leh a nu chuan huan a vat a.

(aw) Tumchhingi chuan puan a lo thui a.

(b) Tumchhingi thla chu tuiah a hmu a.

(ch) I puan kha ka lo bik hawh ang e.

(d) Min thlah rawh, theihaiah ka ni ang e.

(e) Phungpuinu chu a chek hlum ta der mai a.

(f) Ei tlâk pawh a nih hauh loh hi.

9. Tu sawi nge?

(a) “He vani-an rah anga mawi nula hmêl tha hi an awm ang em?”

(aw) “E khai! Phûngpuinu kal nân chuan ka puan ka phal lo.”

(b) “I puan kha ka lo sin hawh ang e.”

(ch) “Zawng turin ka kal dawn e.”

(d) “Min thlah rawh, theihaiah ka chang leh ang e.”

10. Thawnthu phuah ve ila: He thawnthu hi tha i tih angin han chhunzawm teh.

Hmanlai hian khaw pakhatah hian tlangvâl inkawm ngeih tak pahnih hi an awm a. Pakhat chu an khaw lal fapa a ni a, pakhat zâwk erawh chu hmeithai rethei tak fapa a ni thung a.....

Table of Contents

1. [ZIRLAI 9](#)
2. [RALDAWNA LEH TUMCHHINGI](#)
 1. [TIH TURTE](#)